

1. aste kipe ene speruer zin dan zæin zæ ban
2. mæne kamæru:t is dæ blumæ gu:n gite
3. te.gævo..ræX spmæ zale..mar mi mæsinæs
4. spu:ijæn isuu:r veræk
5. uptæ sXip kre.gæ zæ vørsXimæld bro..ut
6. dæ timærmæn hedænæ splintær mænæ vijær
7. dæ sXipær lektæ zæn lipæn af
8. mdæ fæbræk is niks tæ zin
9. kum hi:r keint
10. fi:r put-jæs bi:r - destæmbu:s
11. bræj ũns tue:i kilo mærele
12. zæ hebe mitæræ væivæ dri litær usin gædrunjæ
13. hæi vuu mæ mmæ stuk slu:n
14. ik hæ sænæ kni gæzi:n
15. vastænu.vænt vurni fæl me:r gævi:rt
16. ik bmblei dæk mi sali ni me:igegu:n bm
17. ik het ni Xædu:n
18. vi hetæj gædu:n - dæn dije ditu:r u:nkumt
19. enæ spm - spmækup - ra..væzbul
20. pæ:t - mats - ban - væi - ho..ikamp (*tegenover*
væ:ikamp) - padæstul - hæX - kikfurs - kæpel
(*witte vlinder*)
21. dije kæ.ʎ di maktæ dæ he.læ væ:rælt unt fæ.Xtæ
22. ik salu kru.lækæs - of : kru.l-tjæs Xæ.væ
23. æ:ŋelant læ fæl ouwæ sXæ.pæ abræ.kæ
24. hæi hæfan zæ læ.væ æs enæm be:t Xækre.gæ
25. Ximæ tue:i bræ.jæ ste.næ ɔ:n - bræ.jær - dæ bræ.jstæ
26. dæ stambele:stæ stu:tær ni me:r
27. dije kæ.ʎ di hedæn læ.væ azænæ prms
28. | dæ dyvæl | dæ he.mæl | gæble.ivæ
29. dæ sXo.lkeindær di zein mitæ me.stær nu.dæ ze:i
gævis
30. ikantæX ni e..rdær kumæ astæklæ:r bm
31. dæ kuj di vræ.tæ gra.X læinu.tkukæ - dræjkæ
32. hæi kani Xæ.n væ:rækæ - hæi hæpæin m zæj kæ.l
33. zæt æz enæ ste:il un dijæm be.zæm
34. ne.jæ mitæ ke.gæls vurnime:r gæspø:lt
35. hæi - khebu al tue:i ke..ræ gærupæ
36. di pæ:r is ni ræip - dær zrtæ næg vitæ pttæn m
37. zæ zeinu:tlant
38. zæ hetæm - of : he:itæm e..rsæj gælt helæpæ up-
ma.kæ
39. hæi zælet no..it fæ bræjæ
40. zistæ helæfandæræ ro.mæ kueit
41. dæ man mu fæ:r dæ vruu zæ..rægæ
42. mdæ vu:l zæmæn is Xævu:rlæk
43. hæi hæ fæl præ..tʃs umtuti stæ:ræk is
44. væi mutæ du:rdæ hæ..læfan hebe æ:n jæli dæ
ræst
45. liXtæ bet is me:i up
46. | ũnzæ metsælu:r | hæi iso væt æzæ væ:rækæ
47. zæ spræjæ vitæistæ spræjæ ka:n | væ.dæ |
48. dæ bo..mkvæ:ikær zal dæm bo..m æntæ
49. du e..rzæt ru:m dæXt
50. tæbægm tæ læyæ vædæ vrugæ kæræk - dæ lu:tæ mis -
tluf
51. bedæspræ..i - kikfusændril - værspræ..jæ - | dæ
'mæsiŋ slæXtæ | - ædbæ..jæ - klæ:rmæ.kæ - enæm
butæram smæ:ræ - of : bro..t smæ:ræ - bræ..jæ
52. di vruu hetær hu:r lu:tæ knipæ
53. zæ vu.dær hetæm zæj ju:r nu.sXo.lu:tæ gu:n
54. dæ hekæm afXæru:jæ um zo lut lanstuu:tær tæ
gu:n
55. yu.læ væ:ræzæ zidæ ni fæl
56. æ..rdæ putæ - of : kæl.sæ putæ zæini fæl væ:rt
57. hæi stæ. bæi dæn o.væ - dæn hæ:rt
58. imæ:rt ist næX tæ kout umtæ balæ | ketsæmbal -
of : ketsæbal |
59. di kæ:rs Xif Xut liXt
60. hæi træk æt pæ:rt unzænæ start
61. tu kva.mæ jæli ælæk ju:r nu dæ kæræmæs
62. dær is Xmæ mms fulmakt - dæ pu:tær
63. gæ zaX mæ væl mar gæ ze:i niks
64. dæ zuu.lywæ zælæ guu træXkumæ
65. gu.dæ vanda.g ni ku:rtæ
66. æ.tæ zuk Xra.X ka.s
67. zænæ motær is kæput - hæi kani fædær
68. tizænæ væ:ræmæ dæXævist - tizæn zaXtæn u.vænt
69. dæ juŋ lo.p up sæm blo:tæ po:tæ
70. dær izæn bærst mdæ kan
71. ik vuu dæte pus enæm brif bruX
72. mæn hart du so.u zæ:r
73. ikan mi Xm dærsæ mmsæn umgu:n
74. nu.sXuftæit spanæ væ tpe:rt m | dæ niwæ kar |
75. ikheva ko..as - væ.dæ midægæl
76. dæ zo:n van dæ ko..næj iz uk suldu:t Xævist
77. vitæ gmæ va.gæma.kær tæ vo..næ - pæilæmbo.X
78. di ro.uzæ hebe læjæ do..ræns
79. ik Xælæ..væ:r niks fan
80. tkint-ji væs do:t fæ:ræt Xædupt væs
81. zæn o..ræn en zæn o..gæ lo.pæ
82. dær dæXtær is mitæ kæræf nu.tbus um bræ.mæ
tæ zyke | plækæ |
83. dær izæn spurt æyti læ..r
84. hæi sXræktæ azækvæ:it ni væ
85. dæ mmæ di zyke niks andærs as Xælt
86. dæ:ræ munt is dræ..X fandæn dærst
87. dije væX lup krum - du..rhe.næn ist um
88. ikæX fæ.dæ klæ..næ æn trum - trumkæ
89. dæm buk iz mænæ kust Xæstikt
90. zæn lit-jæ vaskært mar gut
91. mdæ sXu..dyw izætæt bestæ
92. enæ sXatær mu Xut kanæ mikæ - lu:njæ = *scheel-
kijken*
93. zykmænænhut iz up
94. ik vitni vu.. kæmu sykæ
95. enæ kulæ keldær is Xut færdbi:r
96. ik mus usæblut dræjkæ um u.ntæ stæ:rækæ
97. ik mu e..rsæt fujær mdæ stalbræjæ
98. mæm bry:r væs my.
99. hæi makt enæ gro:tæ rut - of : hæi mudæn he.læ.nt
100. dæ mælek dij dan en zy:r sty.rtem dær me:i træX
101. væ zuwæ dije pat mæn y:r dæXt kanæ go..jæ
102. dær val niks fanæm tæ zegæ - sæk.y.r - of : præsis
- sæk.y:r
103. hæi kum no..it æmænytæ lut
104. m italijæ du:r zein vy:rspeywænde bæ:rægæ
| tfy:r | spæuwæ - of : kvæjæræ
105. dæ:rævdæ du:r uptæ dæuwæ
106. mtil hebezæn stæk fan dæ bræXævu:ræ

107. gē mud ɛs nu:r ət falə kumə kɛikə
108. hɛi is fan lə.vən afXəkumə midəŋ gujə pɔʔtə-mənɛ.i
109. di dɔ:r dis fan bɔ.kəhuut Xəmakt
110. əŋ gətɾuuwɔ vɾuu di mu fan aləs kanə | na.i.jə |
111. ik hɛ hi:r gras Xəza.it mar tuas Xiŋ gut su.t
112. dɛm brəuwɛr di zɛ.itudət nɔX tɛ dy:r is um tɛ buuwə | bu.wə = *ploegen* |
113. bakə - ik bak - gɛi bakt - hɛi — - bakti - vɛi bakə - ik baktə - gɛi — - hɛi — - vɛi — - vɛ hɛbə gɛbakə
114. bijə - ik bij - gɛi bit - hɛi — - vɛi bijə - bijə vɛi - ik bo.j - ik hɛ Xəbo.jə - bo.jə zɛli uk
115. tizəŋ klɛ.n mar ɛn lɛkər
116. gɛ kant hi:r uptə mɛrt ɛ.jər kræigə
117. hɛi hɛ Xəze.itati umə dɛŋkə zal
118. dɛ mɛit sɛ.ituti gɛlɛik ha
119. dər va:rə vɛif prɛizə
120. undər dijən ɛ.kənbo.m ligə vɔl ɛikɛls
121. tuɔ.tər dɛ kuktu.lək - of : bəkant - tkuktal
122. tho.jis nɔX ni drɔ.X | gryn | tis pas Xəma.it
123. majɛnɛ.zə ma.kə zə mɪtən do.jər van ɛn ɛ.i
124. dɛ bamkə zal dɔ:rni gru.jə
125. dɛ pesto.r hɛ Xu.jə vɛin
126. ũns uuwə hœyz is afXəbrant
127. dɛ ro.mə di spɔt ɔɛtət ɔɛər vandə kuj
128. dɛ kustər di lœyt fœr dɛ prɛsɛsi - əŋ krœys - tve.i krœyzə
129. dɛ bariis fan dɛ krœyva.gə di bœygə dɔ:r fan tXəviXt fandi kœ.i.jə
130. dɛ tve.i dœtsɛrs kva.mə nu bœytə tu
131. zə hɛbənəm pɛ.rzɛmbluu gɛsla.gə
132. dɛ souzis va dan - flou
133. dɛ sne.u lig dɪk
134. tɪz vɛl hundərt ju:r gɛlɛ.jə tuku gəzin hɛp
135. til dɛ vɔr nuu ɛn hɛ.lə niwə stat
136. dun - ik duwət - gɛi duwət - hɛi — - vɛi dunət - jɛli — - zɛli — - ik dɪmət (*oud*) of : ik de.jət - gɛi dɪmət - hɛi — - vɛi de.jənət - jɛli de.jənət - zali de.jənt - de.jiktɛ - de.jtitmar - de.jɛzət mar
137. do.pə - do.pjɔrək - do.pfunt - dɛ suldu.tə
138. dɔrsə - hɛi dɔrst - hɛi hɛXədɔrst
139. bɛində - ik bɛinət - gɛi — - hɛi — - vɛi bɛinə - jɛli bɛinə - zali — - Xəbundə
140. *Locale landmaten* : mɛrəgə - hunt - bandər
141. *Waternamen* : dɛ vu.l

De naam van deze gemeente in haar eigen dialect is : buməl.

De inwoners heten : buməlsə (ook enkelv.).

Geen bijnaam. Zij spreken van de Hedelse **vɛr.tɛrs**

Aantal inwoners op 1 Januari 1946 : 4650.

Taaltoestand. Wijken zijn er niet. Het dialect kent geen locale verschillen, men gaat A. B. spreken, 't dialect verdwijnt. Men leeft vnl. van tuinbouw ; voorts zijn er een scheepswerf, een knopenfabriek en een ijzergieterij.

Zegslieden : 1. Hendrikus van der Donk ; 50 jaar ; geb. te Zaltbommel, timmerman ; heeft er behoudens een paar jaar steeds gewoond. V. uit Herwijnen, M. uit Ammerszoden ; spreekt meest dialect.

2. Johanna Maria van Heel ; 48 jaar ; geb. te Zaltbommel ; echtgenote ; heeft er steeds gewoond. V. uit Rossum, M. uit Hoenza-Driel ; spreekt wat gemengd.

3. Johannes van Heel ; 42 jaar ; geb. te Zaltbommel, timmerman ; heeft ongeveer 15 jaar elders gewoond ; sterk voorstander van Bommels dialect. V. uit Rossum, M. uit Hoenza-Driel ; spreekt dialect.